

SPOROČILO ZA MEDIJE

11. december, Mednarodni dan gora

Generalna skupščina Združenih narodov je leta 2003 11. december razglasila za Mednarodni dan gora. Odločitev so sprejeli po velikem uspehu, ki so ga dosegli leto prej s projektom o zavedanju človeštva o pomenu gora. Na ta dan, 11. december, so marsikje organizirani dogodki z namenom opozoriti na pomen gora za življenje in za ohranjanje biotske raznolikosti, ter opozoriti na pomen varovanja in trajnostnega razvoja gorskih območij. Vsako leto je mednarodni dan gora posvečen drugi temi, pomembni za trajnostni razvoj gorskih območij.

Letošnje mednarodno leto gora opozarja na pritiske na gorsko okolje v povezavi s **podnebnimi spremembami, lakoto in migracijami, lokalno pa lahko opozorimo tudi na druge, z gorami povezane težave.**

CIPRA Slovenija ob letošnjem Mednarodnem dnevu gora opozarja na težave, ki so v slovenskih gorskih območjih vse bolj prisotne in kličejo k nujnemu odzivu odgovornih. Hkrati ugotavljamo, da odnos Slovencev in slovenske države do gora postaja po eni strani vse tesnejši – ko gre za obremenitve in rabo gorskega sveta, po drugi strani pa vse bolj brezbrizen, ko gre za odnos do upravljanja in trajnostnega razvoja gorskih območij.

1. Slovenska gorska območja so vsako leto bolj obremenjena s turističnim obiskom, ki marsikje že presega tolerančne meje lokalnega prebivalstva in nosilne sposobnosti gorske narave. Številna območja kličejo po aktivnem pristopu do upravljanja z obiskom, umirjanju prometa in tudi omejevanju obiska v najbolj kritičnih obdobjih viškov turistične sezone. Lokalne turistične organizacije pogosto nimajo znanja in izkušenj, kako se soočiti s tovrstnimi pritiski, ki poleg slabe volje domačinov in obiskovalcev povzročajo tudi škodo občutljivi gorski naravi.
2. Država je v preteklih letih s pomočjo evropskih sredstev omogočila razpise za pripravo celostnih prometnih strategij predvsem v večjih naseljih in mestih. Celostne prometne strategije so prvo načrtovalsko orodje, ki je namenjeno izvajanju trajnostne mobilnosti na lokalni ravni. Gorske občine se bile zaradi razpisnih pogojev v tem programu prikrajšane in obsojene na neuspeh, zato je nujno, da Ministrstvo za infrastrukturo in Ministrstvo za okolje in prostor najdeta način, kako v prizadevanjih za umiritev prometnih obremenitev na gorskih območjih občinam pristopita na pomoč. Okvir temu bi lahko služila Alpska konvencija, ki naj se lokalni ravni približa s programi podpore projektom trajnostnega razvoja gorskih območij.
3. S porastom poletnega obiska slovenskih Alp so planinske kočice vse bolj obremenjene, vrstijo se tudi zahteve, da naj se spremenijo v gorske hotele. Skladno z obiskom naraščajo tudi obremenitve gorske narave, pri čemer je zlasti odvajanje odpadnih voda še vedno problematično, kar povzroča onesnaževanje gorskih voda. Kljub vgradnji čistilnih naprav v številne gorske kočice, je po trditvah strokovnjakov njihovo delovanje marsikje nezadovoljivo. Velik problem je, da je gradnja infrastrukture planinskih koč še vedno breme planinskih društev, ki sama ne zmorejo zahtevnih in dragih investicij ekoloških sanacij planinske infrastrukture. CIPRA Slovenija poziva pristojna ministrstva (MOP, MGRT), naj se pripravi okvir, ki bo omogočil prijavo na razpise za ekološke sanacije planinskih postojank.
4. Slovenska gorska jezera so občutljivi ekosistemi. Desetletja obremenjevanja preko izpustov iz planinskih koč, naseljevanja rib, pretirane paše v okolici ali poletnega kopanja obiskovalcev, so pri nekaterih gorskih jezerih že močno prizadela ekološko ravnovesje. Dvojno jezero v dolini Triglavskih jezer, katerega motiv je tako rekoč na vsakem slovenskem planinskem koledarju, postaja poleti smrdljiva mlaka, prekrita z odmrliimi algami. Jezero na Planini pri Jezeru je v spodnjem delu vodnega profila pogosto že brez kisika, pospešena eutrofikacija se dogaja tudi marsikje drugje. Pozivamo vse pristojne, da takoj pristopijo k pripravi programa sanacije gorskih jezer, ki bi morala biti pravi biseri alpske pokrajine. Ironično pri vsem pa je, da so vsa najbolj prizadeta jezera v Triglavskem narodnem parku, edinem slovenskem narodnem parku. Dolina Triglavskih jezer pa je bila prvo zavarovano območje v Sloveniji. Danes postaja Dvojno jezero prava slovenska sramota.
5. Triglavski narodni park je že nekaj let obglavljena ustanova, država oziroma Ministrstvo za okolje in prostor pa iz nam neznanih razlogov skrbi za degradacijo te ustanove še naprej. Ustanova že vrsto let nima operativnega polnomočnega direktorja, razpisi za novo vodstvo in predvsem odločitve na podlagi razpisov, pa so jasen in docela nedopusten primer igrice slovenske politike na račun naravovarstva ter najstarejšega zavarovanega območja v Sloveniji. Podaljševanje delovanja te ustanove brez polnomočnega vodstva pomeni prizadevanje za odvzem strokovne in operativne avtoritete tej, sicer ugledni ustanovi. Zakaj Ministrstvu za okolje in prostor tak status Triglavskega narodnega parka ustreza, lahko samo ugibamo. A plemeniti interesi zagotovo niso v ozadju.

Slovenci smo z gorami skozi stoletja oblikovali edinstveno vez, ki se kaže v edinstvenem ekosistemu, prelepi gorski pokrajini z visoko doživljajsko pestrostjo ter z gorami prežeto narodno identiteto, ki se odraža na številnih področjih narodovega delovanja. CIPRA Slovenija ob Mednarodnem dnevu gora obvešča slovensko javnost o perečih problemih, ki bremenijo slovenska gorska območja in hkrati poziva pristojne, da naj čim prej pristopijo k reševanju nastalih problemov ter tako prevzamejo svoj del odgovornosti do ohranjanja ekosistemske in doživljajske vrednosti gorskih pokrajin.

Matej Ogrin,

Predsednik CIPRE Slovenija